

OLGA CĂPĂȚÂNĂ

DOBRENI

Roman

Lebăda Neagră

Iași, 2022

Strict secret, ex. 1

*Către Ministrul Securității Naționale
din Republica Moldova,*

La Tiraspol, au sosit 400-450 de militari din divizia de desant¹ din Tula, dintre care 120 au fost repartizați la Bender², iar 50 de militari au fost plasați în clădirea Comitetului Executiv. Din ceilalți rămași, au fost formate grupuri a câte zece-cincisprezece persoane, gata pentru debarcarea în spatele Armatei Naționale.

Din districtul militar Transcarpatia, la gara din Tiraspol, a sosit o garnitură de tren încărcată cu tancuri, dintre care o parte au fost descărcate pe loc, altă parte – în satul Blijnii Hutor, iar douăzeci de tancuri au fost direcționate spre Dubăsari și la hidrocentrala din orașelul Dnestrovs.

La Tiraspol, au aterizat, de la Moscova, două avioane AN-12 cu echipament medical. Ca urmare, prin oraș, circulau diferite ambulanțe și alte vehicule cu instalații de reanimare de tip AVIA. Efectivul medical al tiraspolenilor s-a completat cu cincizeci de medici, iar în zona regimentului 83 din oraș, au fost deschise patru spitale de campanie.

-
1. Trupe special pregătite în armată pentru a fi parașutate sau debarcate pe teritoriul inamic (n.r.).
 2. Bender a fost numele dat de ruși Tighinei, oraș din Republica Moldova, regiunea istorică Basarabia. Este situat la 61 de kilometri sud-est de Chișinău (n.r.).

* * *

De când se țin minte, alde Dobre au trăit aici, pe malul stâng al Nistrului. În ucraineană, cuvântul *dobre* înseamnă *bine*. Numai că binele care li se potrivea de minune cu numele, de la un timp încoace, începu să se cam subțieze, să se răsfire ca fumul suflat de vânt. Și toate au pornit de la conflictul de pe Nistru. Auzi vorbă, conflict! Numai în ziare și în gura politicienilor i se zicea *conflictul transnistrean*. Ca atare însă, atât pentru familia Dobre, cât și pentru întregul sat, a fost un război adevărat. Capul familiei, Nicolae Dobre, fiul cel mai mare al lui Ostap Dobre, a muncit, pe timpuri, la Turnătoria Kirov din oraș. Era înalt, voinic și prins de cărunțeală încă de tânăr. Doar ochii... ochii de-un albastru intens și scânteietor, neatinși de timp, de-a lungul vieții sale deloc ușoare, te sfredeleau și-acum, mijind cu tâlc din umbra sprâncenelor întunecate. O splendidă înrămare a albastrului cu întunericul!

Nevastă-sa, Nadia, mezina lui Andrei Dragu dintr-unsat de peste Nistru, era șefă la un atelier de croitorie. Isteață la minte și iute la muncă, a deprins repede meseria, apoi a mai făcut și ceva școală, ajungând director. Avea vorba molcomă, nu se răstia la nimeni. Nici chiar atunci când se contrazicea cu bărbatu-său, nu-i sărea țandăra din te miri ce. Drept că, uneori, te săgeta cu niște ochi, curat regina Angliei! Necazurile sufletești și le ținea încuiate bine în inimă. La ce bun să împrăștii gunoiul prin bătătură?! S-au ridicat apoi și cei patru copii. Și ce mai copii! Toți au studii superioare și sunt așezați pe la gospodăriile lor.

Tulburările astea politice nu-i lăsau însă deloc în pace. Și războiul, care stricase totul, zdruncinând din temelii întreaga familie. Acum, părinții își văd tot mai rar odraslele, copiii și nepoții. Nu se mai adună ca înainte sub nucul cel bătrân. Cât mai rămăsese din traiul ăsta numai unul Dumnezeu știe! Poți zice că s-a dus viața, s-a scurs ca ploaia în nisip, nici n-au simțit când anume.

Acum, uite că și ei, Nicolae și Nadia, s-au înstrăinat, de parcă le-a trecut Nistrul prin harman¹: el a rămas în casa de pe malul stâng, iar ea stă dincolo, pe malul drept, lângă casa părintească, unde a crescut până la venirea rușilor în Basarabia. Nicolae mai trece din când în când pe la ea – de, îi e bărbat, nu? – și o tot roade să se întoarcă la el. Dar ți-ai găsit: îndărătnică și înfipță, tot de-a lui Dragu a rămas! S-ar muta el, dar cum să-și lase casa în care și-a zidit și sufletul? Cum? S-o ridice în palme ca pe o surcică și s-o treacă de partea dreaptă? Numai pentru că nevastă-sa nu vrea să trăiască pe malul stâng?! Bată-le-ar nevoia de maluri să le bată!

Nadia, Nadenca, Nadejda Andreevna... Tot mai des se lăsa pe pragul casei și ședea singurică-singurea, cu mâinile ostenite împreunate în poale și cu ochii ațintiți spre portița dinspre drum. Și tăcea. Ea și tăcerea. Își aștepta nemurelele²... Mai schimba, din când în când, câte o vorbă cu cei care-i treceau pe la poartă. Alteori, cobora cătinel spre Nistru, își pune palma streășină la ochi și scruta depărtarea de partea cealaltă, de peste ape, unde și-a trăit tinerețea și și-a născut-crescut odraslele.

1. Amestec de mai multe tipuri și calități de tutun (n.r.).

2. Neamurile, rudele (reg., n.r.).

Flăcăii lui Dobre erau falnici, chiar dacă nu se numărau ei tocmai printre cei mai cuminciori din sat. Chipeși băieți! Unul, șaten. Împrumutase câte puțin și de la mama, și de la tata. Parte dreaptă. Altul, brunet, era leit taică-său în tinerețe. Al treilea, bălan, parcă era desenat după chipul mamei. Dar tot îi ședea bine. Tânjeau codanele după ei când apăreau la hore ori treceau prin mahala.

Cel mai mare, Petru, s-a născut în ultimul an de război, în '44, după ce l-au dus pe Nicolae sub arme. Ajuns în pălălaia focului, Nicolae și-a văzut fiul abia prin '46, când s-a întors și el acasă, de pe front. Veți spune că frontul n-a durat atâta? Pentru Nicolae Dobre, a ținut mai mult decât pentru alții.

Iar Mihai, cel de-al doilea fiu, a întârziat mult după cel dintâi: era cu unsprezece ani mai mic decât Petru. De mult trecuse foametea. Lumea prindea, încet-încet, gust de viață nouă. Numai că Nicolae a așteptat o fată. Una care să-i semene Nadiei, dar la alde Dobre erau toate ca ne-lumea – băieți și băieți! Iar când, la vreo doi ani după Mihai, apăru și Mircea – o, Doamne, iar băiat! –, inima parcă îl împunse pe Nicolae în piept de teamă că nu va avea o fată. Umpluse toate colțurile casei cu câte un flăcău. Iar al treilea, cu numele acesta... Mircea. A cam dat în bară draga lui soțioară. Ce-i trecuse ei prin cap! La ora nașterii lui Mircea, el, Nicolae, nici măcar nu era la fața locului, adică acolo, în sat. Plecat într-o delegație de serviciu, a mai stat el pe ici, pe colo. Iar când s-a întors acasă, *poftim, Nicolae! un fiu cu numele Mircea!* De fapt, Nicolae îl botezase într-un fel anume numai pentru el – Mirko.

Nume bulgăresc frumos, care sună bine. Dar dacă e să fie Mircea, așa să-i rămână numele atunci! Sănătos să fie și să aibă noroc!

Iar fata tatei, odorul și mândria tatei, Lina, s-a născut abia în '60. L-a uns la inimă Nadejda Andreevna cu minunea de fetiță pe care el o aștepta de atâta vreme. Numai că și-o dorise blândă, gingașă și duioasă. Însă nu-i cum vrea omul, ci cum dă Domnul! Lina se ținea scai de tata, dar și pe mama o iubea. Cum să nu o iubească fiica pe măicuța sa, blajina și înțelegătoarea ei măicuță! Iar pe bunica Liuba o făcea să înflorească toată ca un pom în primăvară la vederea ei. Era prima nepoțică de la fiul cel mai mare! Dar, cu cât Lina creștea ca din apă și se împlinea, ochii bătrânei o urmăreau tot mai triști și mai îngândurați. Bănuia ea ceva ce altora nici prin gând nu le trecea.

Mama lui Dobre știa să ghicească. Nu în cărți sau în bobi. Își ațintea ochii la mâna întoarsă cu palma în jos, îți cerceta îndelung degetele. Toate îi erau clare și îți putea spune totul ca din carte. Mai știa descântece de tămăduire. Veneau la ea necăjiți și suferinzi din toate colțurile Tiraspolului¹, Tighinei. Ba chiar și mai departe îi mersese vestea de iscusită vrăciuitoare. Uneori, ai casei făceau haz pe seama bătrânei. Numai Nadia credea în puterea vrăjilor și a descântecelor bătrânei.

Odată, pe când erau încă la Tiraspol, micuțul Petru s-a îmbolnăvit. Nicolae încă nu se întorsese de pe front, Nadia mergea la serviciu, băiețelul – la creșă. Într-o seară,

1. Tiraspol este al treilea oraș ca mărime din Republica Moldova și capitala autoproclamatei Republici Moldovenești Nistrene (n.r.).